

tilstrækkeligt Motiv for Staten til at optræde til Fordeel for et Selskab, der dog kun er privat, men som derved kan tillægges en international Betydning, som det ikke har eller bør have, tror jeg ikke, at dette er ganske korrekt; thi dette Selskab har dog vist en international Betydning. Endvidere tror jeg heller ikke, at det er ganske rigtigt at sige, at Staten udlægger sig for at blive paahyrdet en vis moralsk Garanti for Opfyldelsen af et privat Selskabs Forpligtelser ved at foranledige en saadan Mission. Jeg tror heller ikke, at der er væsentlig Grund til at stemple Selskabet som specielt industrielt ligeoverfor andre Foretagender af lignende Art (Scavenius: „stemple“?). Ja, det kan jo være en Smagsag. Jeg tror ikke, at den væsentligste Grund til at anbefale Bevillingen burde være en Henvisning til det danske Pengemarked. At et Selskab af en saadan Størrelse har en vis international Betydning ligger allerede deri, at det er et Mellemlid mellem Ost-Asien og Europa; ikke blot for Danmark, men for en stor Del af Europa har det jo ogsaa Betydning for Forbindelsen i selve Europa, og det tilføjer, som det ogsaa er erkjendt i Betænkningen, derigjennem de danske Statstelegrafer væsentlige Bidrag. Telegrafvæsenet er jo erkjendt for at burde være et Statspiemed; indenfor de enkelte Stater, ialtfald hos os, er det erkjendt for at være et Statspiemed, og der kunde være al Grund til, at det i videre Forstand, som international Forbindelse, hvor det har endnu større Betydning for Samfundsforholdenes Udvikling, ogsaa kunde være et saadant. Naar man ikke har kunnet magte det, kan det være fordi der hører en Samvirken mellem forskellige Stater og Statsmyndigheder til, og det forekommer mig, at, naar man overlader Private at fyldestgjøre Tjenestedet, maa man ogsaa erkende, at de træde i Statens Tjeneste og tjene et Formaal, som kan siges at have international Betydning. Det forekommer mig ogsaa, at naar der af forskellige Stater gives Koncession til et saadant Selskab, formodentlig efter nogen Forhandling — det er i Reglen temmelig ensartede Koncessioner, der gives — og direkte eller indirekte Understøttelse paa forskjellig Maade, ligger deri ogsaa en Erkjendelse af den almindelige Betydning, en saadan Institution har. Det forekommer mig endelig, at, naar det ikke kan være ubekjendt, at dette Selskab deltaget i de Konferencer om Telegrafvæsenet, som holdes navnlig ved Befuldmægtigede for Staterne, og der har en vis Indvirkning paa de Beslutninger, der tages, og der er anerkjendt for at indtage en vis Plads, viser det hen til, at det har en saadan Betydning, der gaar ud over det, som et rent privat Pengeforetagende maatte have. Endelig kan det heller ikke være ubekjendt, at i selve Kina har Selskabet fundet Understøttelse af andre Magter, jeg tror af Rusland og Nordamerika, og det maa ogsaa henvises til den større Betydning, det har havt for det internationale Samvæn.

Naar det endvidere siges, at man ved denne Mission kunde synes at paatage sig en moralsk Garanti for Opfyldelsen af Selskabets Forpligtelser, kunde det under andre Forhold maaske være rigtigt. Hvis man f. Ex. her i Europa, saaledes som Samfundsforholdene ere her, fatte sig i Bevægelse for et saadant Selskab, kunde man maaske sige, at, naar Staten greb ind i saadanne Forhold, der have økonomisk Betydning, og som det maa være let at faae ordnet i enhver civiliseret Stat, kunde man sige, at man fik et moralsk Medansvar; men i Kina, hvor Samfundsforholdene ere af en anden Art, tror jeg ikke, at dette gjælder. Derom gjælder, hvad der ogsaa er udtalt her af den høitærede Udenrigsminister, jeg tror i et Foredrag ved 1ste Behandling, at det kun var en taalt Institution, og at det, hvorom det gjælder, er at skaffe et Foretagende, der har stor Betydning for vore og alle europæiske Forhold, en vis Støtte, en vis Udbytte, om jeg saa maa sige, til Myndighederne i det fremmede Land, hvor Forholdene ere vanskelige, saa tror jeg man kan sige, at det er Noget, som Staten passende kan paatage sig at gjøre overfor de store Interesser, der virke tilbage paa os og andre europæiske Stater, uden paa nogen Maade derved at paatage sig en moralsk Garanti for Selskabets økonomiske Stilling eller Betydning; det tror jeg paa ingen Maade kan ligge deri. Jeg tror, det er nødvendigt, fordi en Forhandling derude ikke vil være mulig uden igjennem egentlige diplomatiske Missioner. Man maa jo lægge Mærke til, at det, der her er slet, peger ogsaa hen i den Retning; thi det, som Udenrigsministeriet har fundet Anledning til, er ikke at forelaa Oprettelsen af en stadig Mission til at varetage de danske Interesser derude; dertil har man ikke fundet aldeles tilstrækkelig Anledning, men det, som Ministeriet har fundet Anledning til, er netop en enkelt Gang at udsende et ekstraordinært Gesandtskab og derved knytte de Forbindelser, som maatte være nødvendige for, at danske Undersaatter overhovedet og specielt et saadant Selskab med den Betydning med nogenlunde Held kan fremmes, og Foretagendet er jo anerkjendt for at have stor Betydning. Det er allerede Udvalg synes at anerkjende, at, hvis det f. Ex. var den danske Skibsart, hvis Interesser det gjaldt om at varetage, saa vilde det ialtfald være mere paa sin Plads at træffe en saadan Foranstaltning end ligeoverfor Telegrafvæsenet. Jeg maa tilstaa, jeg formaar ikke ganske at se den Forskel, som her skal være tilstede. Naar man skal tale om Ting, som have almenmæssig Interesse — det ene hviler jo ligesaa vel paa Kapitaltilfud, paa Handel, om man vil, som det andet — saa forekommer det mig dog, at Telegrafvæsenets Interesser fuldt vel kunne maale sig med Skibsfartens. Naar man vil tage en Sammenligning fra de indenrigske Forhold, saa vilde det være forholdsvis sjældnere,